

REZUMAT

Colecția de izvoare etnografice *Oameni și contexte (Emberék és kontextusok)* a fost inițiată în 2008 de Catedra de Etnografie și Antropologie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca.

Acest volum prezintă viața și opera – țesăturile și poeziile, autobiografia și alte texte manuscrise – unei țărănci din Câmpia Transilvaniei.

Lakatos Julianna (căsătorită Nagy) s-a născut în 8 mai 1943 în localitatea Fintânița (jud. Bistrița-Năsăud). Școala primară a absolvit-o între anii 1949–1953 în localitate. Părinții fiind considerați chiaburi și-au câștigat traiul din agricultură, nu au susținut-o pe fiica lor în aspirațiile sale de a urma studii superioare, ceea ce i-a marcat întreaga viață. Și-a avut ca model pe bunicul său lăutar care, fiind știutor de carte, a consemnat istoria localității.

La treisprezece ani, în urma unui eveniment fatal, a apucat să-și consemneze ideile. Începe să scrie, la comandă, poeme ocazionale, iar mai târziu scrieri autobiografice și istorii. La început scrisul a însemnat pentru ea un refugiu, o consolare, iar mai târziu și-a dedicat talentul comunității ei. Avea intenția să consemneze întâmplările regăsite în memoria colectivității locale, precum și de a documenta evenimentele trecutului. Neavând susținători, și-a continuat cariera într-un alt domeniu: la 42 de ani, sub îndrumarea profesorului și artisanului Bandi Dezső s-a implicat în mișcarea de artă industrială din Transilvania. A însușit tehnica țesutului covoarelor figurative. În ultimele două decenii covoarele ei au fost expuse în marile orașe ale Transilvaniei câștigând astfel recunoaștere și popularitate.

În primul capitol al volumului se află autobiografia lui Nagy Julianna, urmată de un interviu autobiografic. Capitolul doi conține o selecție din vasta operă literară a lui Nagy Julianna. În opera intitulată *Kis falum eredete* (Originea satului meu), autoarea descrie istoria localității de la începuturi până în perioada colectivizării. Sub titlul de *A halálra ítélt feleség* (Nevastă condamnată la moarte) autoarea prezintă fragmente din istoria familiei de baroni din sat. Manuscrisul acestei povestiri conține 746 pagini. În încheiere publicăm câteva din poemele autoarei.

Întreaga operă a autoarei se află în formă scanată pe CD-ul anexat volumului.

Volumul conține o listă a localităților menționate, un glosar al regionalismelor, o culegere de poze reprezentând viața lui Nagy Julianna.

Postfața volumului, studiu realizat de Ozsváth Imola prezintă obiceiurile și tehnicile de creație ale autoarei. Aici sunt prezentate ambele aspecte ale activității creatoare ale lui Nagy Julianna. Pe de o parte sunt analizate motivele reprezentative carierei artistei populare, pe de altă parte motivațiile care au îndemnat-o la crearea unei imense opere scrise.

Publicăm această ediție cu intenția ca – dincolo de împlinirea dorințelor lui Nagy Julianna de a vedea opera tipărită – un public larg de cititori să aibă acces în această lume misterioasă naivă din Câmpia Transilvaniei.

Ozsváth Imola este etnolog, doctor în filologie. Absolventă a Catedrei de Etnografie și Antropologie Maghiară a Universității Babeș–Bolyai, într-o vastă cercetare a surprins viața și activitatea dascălilor din Transilvania, din secolul 20. Opere publicate: Egy naiv festő élettörtének motívumai. In: Keszeg Vilmos (red.): *Specialisták. Életpályák és élettörténetek I.* Editura Scientia, Cluj, 2005, 31–118.; *Lámpások voltunk. Udvarhelyszéki pedagógusok élettörténete.* Editura Mentor, Târgu Mureș, 2009.; Néptanítók. Életpályák és élettörténetek (red.). Editura Scientia, Cluj, 2008.; A pedagógusok gyűjtőmunkájának helye a romániai magyar néprajzkutatás történetében. In: Czégényi Dóra – Keszeg Vilmos – Pozsony Ferenc (red.): *Oktatás, kutatás, intézmények Kolozsvárt.* KJNT Évkönyve 18. KJNT–BBTE, Cluj, 2011, 289–326.